

A SZUDÁNIFŰ BETAKARÍTÁSÁNAK IDEI HAZAI TAPASZTALATAI

**Németh Paméla
és Fazekas Miklós**
Alfaseed Kft.

Dr. Orosz Szilvia
Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft.

Az idei év is bizonyította, hogy érdemes szudánifű-hibrideket termesztetni. A betakarítás kivitelezése terén azonban még sok a bizonytalanság, mivel a kétmenetes betakarítás újszerűnek számít egy ilyen habitusú növény esetében. Ezért vegyük górcső alá a betakarítás azon technológiai elemeit, melyek alapjaiban befolyásolják a szudánifű-szilázs minőségét.

Az idei év első harmadában elvétve volt ugyan csapadék, de országos viszonylatban kevés eső hullott.

Majd júniustól az esős napok száma ugrásszerűen megemelkedett. Az ország számos pontján alakult ki felhőszakadás, amikor egyetlen nap alatt 50 vagy akár 100 mm-t meghaladó mennyiségű csapadék érkezett. A fő- és másodvetésű szudánifűvek várható betakarítási ideje is ezekre az esős, borongós időszakokra estek, ami nagyban nehezítette az optimális időintervallumban történő kaszálást.

AZ OPTIMÁLIS BETAKARÍTÁSI IDŐ MEGHATÁROZÁSA

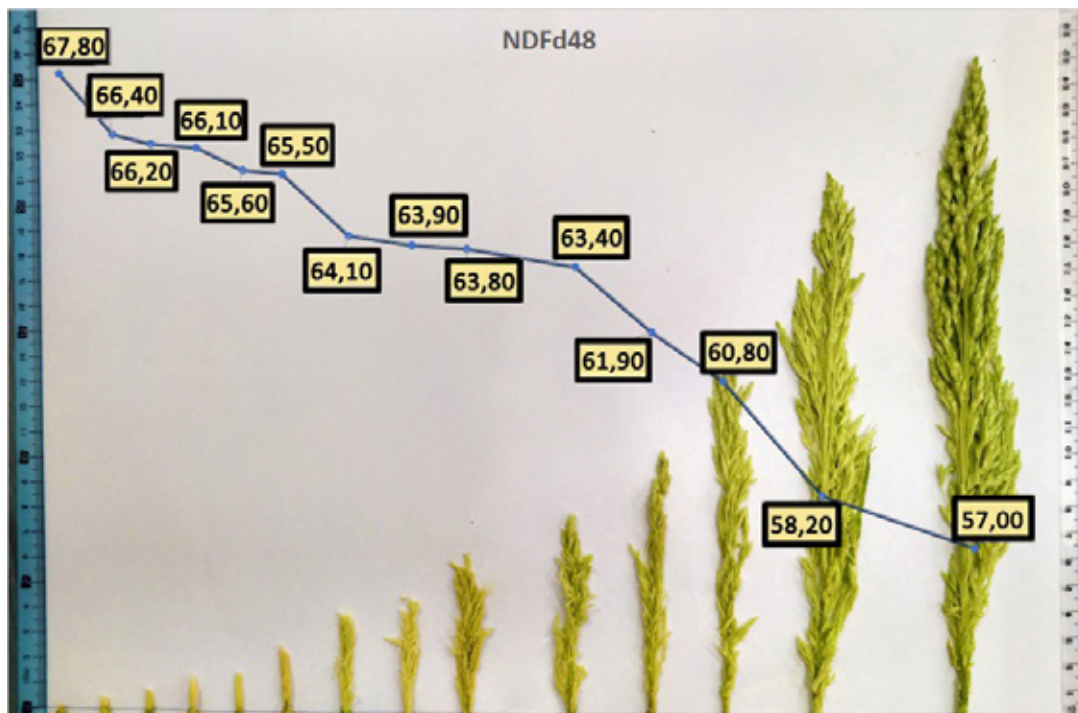
1. kép: Megfelelő fenológiai állapot a betakarításhoz
(fotó: Németh Paméla, 2020)

A 2020-ban végzett vizsgálataink alátámasztották, hogy a szudánifű ideális vágási időintervalluma a hasban lévő bugamérethez köthető. A növény genetikájából adódóan fejlődésében nagy szerepet játszik a hőösszeg, ami azt jelenti, hogy a tenyészidőszak alatt egy hosszabb melegebb periódus hatására, a növény hamarabb kezdi el fejleszteni a generatív részeit (bugát). Ezért hasznos ismernünk a hasban lévő buga fejlettségi stádiumait. A 2. kép jól szemlélteti számunkra a különböző hasban lévő bugaméreteket, és a várható rostemészthetőséget az adott fenológiai stádiumokban.

A Bovital kiváló táplálóanyag-tartalmú és emészthetőségű a vegetációs időszak elején (nyersfehérje: 20 g/kg sza. és NDFd48 70% fölött), amikor eléri az etethető magasságot (60 cm fölött). Ám ekkor még a hozam igencsak elmarad a várttól. A legjobb beltartalmi értékek a hasban lévő buga

fejlődésének kezdetétől egészen a 14-16 cm nagyságú hasban lévő buga állapotában vannak (1. kép). Ez széles

betakarítási ablakot jelent, ami hőösszegetől függően ugyan, de körülbelül 8-10 napot jelenthet.

2. kép: A bugaméret és az NDFd48 érték közötti összefüggés (Bovital hibrid, Alfaseed Kft. 2020.)

A BETAKARÍTÁS ESZKÖZ- ÉS MUNKAGÉPIGÉNYE

Kaszálás

A kasza kiválasztásánál fontos ismernünk a növénykultúra morfológiáját. A szudánifűre alapvetően jellemző az alacsony szárazanyag-tartalom (18-20%) és a nagy hozam (18-20 t/ha).

A tárcsás és a dobos kasza egyaránt képes megbirkózni ezzel a feladattal, habár a dobos és a tárcsás kasza között azonos feltételek mellett akár 3-4 km/h haladási előny is megmutatkozhat a dobos kasza javára. A dobos kaszákon azonban általában nincs szársértő.

Az optimális vágási magasság a szudánifűnél 10-15 cm. Az ennél alacsonyabb vágás azért nem előnyös, mert a növény újrasarjadási potenciálja romlik, illetve egyenetlen talaj esetében a földszennyezettség kockázata is jóval magasabb.

3. kép: Szudánifű 3. kaszálása 150 cm-es állománymagasság mellett. (fotó: Németh Paméla, Bucsa, 2020.)

2020 Bovital újrasarjadási dinamikája különböző tarlómagasságoknál

Tarlómagasság (cm)	4-6	6-9	10-15	15-20
Az újrasarjadás dinamikája Értékelési skála: 1-9 (9=legjobb érték)	3	5	8	8

Szársértés és rendterítés

A gazdaságokban fontos kérdésként merült fel a szársértő használata. A szudánifű szárában lényegesen nagyobb a nedvességtartalom, mint a levelekben. Azokban az üzemekben, ahol szársértést nem alkalmaztak, napokkal tovább tarthatott a levágott növedék száradási folyamata. Az üzemi kísérletekben tapasztalható volt, hogy a levelek jóval gyorsabban leadták a vizet a szárral szemben. Míg a levél szárazanyag-tartalma már közelítette az 55-60%-ot, addig a szár szárazanyag-tartalma még éppen, hogy csak elérte a 25-28%-ot. A szársértő használatával ez a különbség könnyen kiküszöbölhető, azonban fontos megjegyezni, hogy a gumihengeres és az acélverőujjas szársértők sem ugyanolyan hatásfokkal dolgoznak. A nagy zöldtömeeggel és a vastagabb szárral az acélverőujjas szársértő birkózott meg a leghatékonyabban.

Nem fogta vissza úgy a gép teljesítményét, és a szárat több helyen is sikeresen megsértette. A legköltséghatékonyabb és legidőtakarékosabb megoldásnak a V acélverőujjal felszerelt kaszák bizonyultak. A száradási idő csökkentése érdekében rendterítő használata javasolt, azonban ez növelheti a hamutartalmat.

Rend-összerakás

Kétmenetes betakarítás során takarmányaink minőségét legfőképpen a rendezelési eszközök és a munkafolyamatok kivitelezése befolyásolja. Ezen munkafolyamatok nélkülözhetetlen részét képezi a rend-összerakás. A szűk rend képzésekor az időpont helyes megválasztása a fonnyadás mértékének folyamatos nyomon követése mellett történhet. Általánosságban nehéz előre megmondani, hogy mennyi idő is szükséges az optimális fonnyadáshoz, hiszen mint minden más növényt, a szudánifűvet is nagyban befolyásolják a környezeti hatások. Pár órával a silózás előtt kezdjük el

Rendfelszedés és szecsckázás

A szudánifű betakarításának két sarkalatos pontja van. Az első a földszennyezettség elkerülése jó talajelőkészítéssel, valamint a rendképző eszközök helyes megválasztásával és üzemeltetésével. A második pedig a megfelelő szárazanyag-tartalom elérése a fonnyasztás során. Célszerű a szár szárazanyag-tartalmát mérvadónak

tekinteni, mivel a szárból a növény nehezebben adja le a nedvességet. Különben könnyen eshetünk abba a hibába, hogy még nyersen besilózzuk. A nagy zöldtömeg gyorsabb besilózása és a megfelelő minőség elérése érdekében a silózó szemroppantóját ajánlatos kiszerezni, a szecska hosszát pedig 2-3 cm-re beállítani.

4. kép: V acélverőujjas kasza használata szudánifű állományban (fotó: Németh Paméla, 2020).

szűk rendeket képezni, hogy az átfogatás hatására az alsóbb részek is kellőképpen megszáradjanak.

Az egyik fő problémát a betakarítás során a földszennyezettség okozta, amely legtöbb esetben a rendképzés munkafolyamata során került a takarmányba. Ennek kiküszöbölése érdekében egyre többen szánják rá magukat a szállítószalagos rendfelszedő-rendképző beszerzésére. Azokban az üzemekben, ahol ezek a rendképzők munkába álltak, ott jelentősen (akár 5-10%-kal is) csökkenthető a betakarított szudánifű – és egyéb takarmányok – hamutartalma.

Szecsckázott szudánifű (fotó: Németh Paméla, Szerencs, 2020)